

Załącznik nr 1
do uchwały nr XLII/513/09
Rady Miasta Piły
z dnia 15 grudnia 2009r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych w Piły
na rok 2010.

I. WSTĘP

Problem nadużywania alkoholu oraz alkoholizmu ma, pomimo podejmowania od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości nt. skutków psychofizycznych i społecznych nadużywania alkoholu oraz możliwości leczenia uzależnień, stałą tendencję wzrostową. Problem ten występuje zarówno w skali lokalnej, regionalnej jak i ogólnokrajowej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest sporządzony w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. nr 70 poz. 473) oraz o ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. nr 180, poz. 1493). Program jest kontynuacją oraz rozszerzeniem zadań realizowanych w Gminie Piła w latach poprzednich.

Zgodnie z treścią tych ustaw zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej dotyczącej skutków nadużywania alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, edukacyjnych, kulturalnych, socjoterapeutycznych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w tych formach;
- zwiększanie dostępności pomocy rehabilitacyjnej i terapeutycznej dla osób mających problem z alkoholem;

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochronę przed przemocą w rodzinie;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie i wykluczeniu społecznemu;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży;
- sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, uchwał Rady Miasta oraz zarządzeń Prezydenta Miasta Piły;
- podnoszenie wiedzy i umiejętności grup zawodowych pracujących na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, wykluczenia społecznego, przemocy domowej;
- ścisła współpraca Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile z MOPS, policją, strażą miejską, sądem, szkołami itp.;
- pomoc osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu ze względu na bezdomność, uzależnienie od alkoholu i narkotyków, choroby psychiczne, długotrwałe bezrobocie oraz trudności w integracji ze środowiskiem społecznym;
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców.

Zadania określone w GPPiRPA w 2010 roku dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy i wykonania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną ze strony podmiotów zewnętrznych- jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji, fundacji i osób

fizycznych. Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Piła, którzy spotykają się z problemem nadużywania alkoholu, przemocy domowej oraz ich konsekwencjami zarówno w życiu prywatnym, zawodowym, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką.

Finansową podstawą realizacji GPPiRPA w Pile stanowią dochody gminy z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizatorem działań określonych w GPPiRPA podobnie jak w latach poprzednich jest Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile.

Podstawą diagnostyczną GPPiRPA stanowią wyniki badań dotyczące zagrożeń społecznych, kontaktów młodzieży z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi przeprowadzonych przez PENTOR Research International w 2008r. a także opinie i wskazania pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających w Pile. Dokładna analiza została zamieszczona w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile na rok 2009 jednak istotnym wydaje się przypomnienie głównych wniosków z badań:

Podobnie jak w całej Polsce tak i w Pile większość uczniów klas gimnazjalnych jak i ponadgimnazjalnych spróbowała jakiegokolwiek środka psychoaktywnego, najczęściej był to alkohol, którego spróbowało około 70% badanych uczniów. Proces ten był dynamiczny, przejawiał się skokowym przyrostem wśród najmłodszych uczniów. Podobnie jak w całym kraju ma to charakter wzrostowy, niestety należy liczyć się z dalszym wzrostem tego zjawiska. Widać było ekspansję mocnego alkoholu (wódki) wśród najmłodszych roczników, którego picie przeważnie kończyło się upiciem, nie widać było natomiast wyraźnych różnic w spożyciu alkoholu ze względu na płeć- alkohol spożywała mniej więcej taka sama ilość dziewczynek jak i chłopców. Wśród młodocianych

konsumentów alkoholu najczęściej dominowała chęć zabawy, poczucia się swobodnie oraz chęć zapomnienia o problemach. Niestety wraz z pićm alkoholu wzrastało też w sposób znaczny ryzyko zachowań aspołecznych. Alkohol w środowisku młodego człowieka jest powszechny- zarówno wśród najbliższego środowiska rodzinnego badanych jak i w środowisku rówieśniczym.

Wnioski z przytoczonych badań wskazują, iż podobnie jak w 2009r. priorytetem na 2010 r. winno być: realizowanie programów profilaktyczno- edukacyjnych, socjoterapeutycznych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

II. ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2010 R.

1. Działalność świetlic socjoterapeutycznych.

Świetlice socjoterapeutyczne działają przy Szkołach Podstawowych nr 1, 2, 4, 5, 7, 12; w Gimnazjach nr 4, 5; w Zespołach Szkół nr 1, 2, 3 (z dwoma oddziałami) oraz przy OPiRPA w Pile. W zajęciach świetlicowych biorą udział dzieci z rodzin z problemem uzależnień i przemocy domowej.

W ramach funkcjonowania świetlic realizowane będą takie cele jak:

- a) kształtowanie prawidłowo funkcjonującej grupy poprzez wzajemne poznawanie się, przełamywanie onieśmienia, budowanie poczucia bezpieczeństwa, ustalanie reguł grupowych i indywidualnych, rozwijanie empatii i zrozumienia, integrację i ciągły rozwój grupy;
- b) kształtowanie własnych postaw poprzez zmianę schematów zachowania (zajęcia warsztatowe), poprzez kształtowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie osobowości, kształtowanie prawidłowych stosunków interpersonalnych w relacji dziecko-dziecko oraz dziecko- dorosły, likwidowanie barier w procesie komunikacji;
- c) zapewnieniu indywidualnej pracy reedukacyjnej poprzez organizowanie i prowadzenie zajęć kompensacyjno-wyrównawczych;
- d) rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci, rozwój ich zainteresowań poprzez kształtowanie nawyków twórczego i efektywnego spędzania czasu wolnego, organizowanie wycieczek, spotkań świątecznych, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach

w życiu społeczno- kulturalnym a także organizowanie zajęć rozwijających zdolności dzieci;

- e) zapewnienie dzieciom posiłku oraz organizowanie w miarę potrzeb i możliwości pomocy socjalnej (m.in. zakup artykułów szkolnych itp.);
- f) pedagogizacja rodziców poprzez włączanie ich do procesu wychowawczego;
- g) stały kontakt z instytucjami wspomagającymi (szkołą, sądem, policją, MOPS, organizacjami pozarządowymi).

2. Popularyzowanie informacji o szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu, konsekwencjach przemocy domowej i rówieśniczej, a także o możliwości uzyskania wsparcia dla osób potrzebujących pomocy w tym zakresie i osób wykluczonych społecznie.

- a) wykorzystywanie środków masowego przekazu (prasa, TV, Internet) do informowania o adresach instytucji i organizacji, w których osoby uzależnione i ich rodziny a także ofiary i sprawcy przemocy mogą uzyskać pomoc psychologiczną i prawną;
- b) ścisła współpraca ze szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi celem podejmowania wspólnych działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy;
- c) zakup materiałów promocyjnych, edukacyjnych z przeznaczeniem dla środowisk lokalnych;
- d) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy oraz promującym postawy abstynenckie;
- e) zapraszanie do współpracy organizacji kościelnych oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, które w ramach swojej

działalności udzielają wsparcia osobom uzależnionym, wykluczonym społecznie, ofiarom przemocy;

3. Działalność profilaktyczna dla dzieci i młodzieży.

a) przeprowadzanie programów profilaktycznych, edukacyjnych, socjoterapeutycznych, zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży

Cele główne i treści zajęć, programów:

- przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych
- doskonalenie umiejętności mówienia i wyrażania własnych emocji
- dostarczanie informacji nt. szkód i strat związanych z sięganiem po alkohol i środki psychoaktywne
- ograniczenie głębokości dysfunkcji poszczególnych uczestników zajęć
- kształtowanie umiejętności wycofania się z ryzykownych zachowań związanych z sięganiem po substancje odurzające i alkohol
- pomoc w rozwijaniu umiejętności społecznych, tj. asertywnego odmawiania, budowania udanych relacji interpersonalnych
- budowanie poczucia wspólnoty grupowej, atmosfery wzajemnego zaufania
- osłabienie czynników ryzyka poprzez dostarczanie adekwatnych informacji nt. skutków zachowań ryzykownych

- zachęcanie do realizowania własnych zainteresowań, osiągania osobistej satysfakcji bez sięgania po środki psychoaktywne
- uświadomienie młodzieży, że istnieją 4 etapy kontaktu z alkoholem i narkotykami (fazy uzależnienia: eksperymentowanie, używania, nadużywanie, uzależnienie)
- kształtowanie postaw zmierzających do eliminowania zachowań przemocowych
- uświadamianie w zakresie wpływu alkoholu i narkotyków na zachowania agresywne i przemocowe
- wskazanie dzieciom i młodzieży alternatywnych i nieznanym im dotychczas sposobów spędzania czasu wolnego
- aktywne uczenie uczestników zajęć nowych umiejętności psychologicznych
- nabycie umiejętności dbania o bezpieczeństwo własne i osób najbliższych
- uświadomienie praw w oparciu o powszechne kategorie praw człowieka i Konwencję praw dziecka
- ukazanie ścisłego związku między piciem alkoholu, używaniem, posiadaniem, handlowaniem narkotykami a dokonywaniem czynów zabronionych przez prawo
- ukazanie prawnego modelu odpowiedzialności prawnej w świetle obowiązujących przepisów, m.in. ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i kodeksu karnego
- dostarczenie informacji jak zachować się gdy się jest świadkiem łamania przez innych prawa

- dostarczenie informacji, gdzie skutecznie można szukać pomocy, zarówno psychologicznej, medycznej, terapeutycznej jak i prawnej
- b) współorganizowanie Miejskiego Turnieju Wiedzy Prewencyjnej dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów;
- c) zorganizowanie Turnieju Gier i Zabaw Sportowych oraz Festiwalu Piosenki dla uczestników świetlic socjoterapeutycznych;
- d) zorganizowanie koncertu zespołów rockowych „Bawimy się bez alkoholu” dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych;
- e) inicjowanie, wspieranie akcji mających na celu organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży poza środowiskiem rodzinnym;
- f) współorganizowanie ze środowiskami lokalnymi imprez kulturalnych, sportowych, okolicznościowych w których udział biorą dzieci ze środowisk dysfunkcyjnych.

4. Wspomaganie finansowe i merytoryczne działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji kościelnych i organizacji pozarządowych itp. na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych, przemocy i wykluczeniu społecznemu poprzez organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, okolicznościowych w których udział biorą rodziny z wyżej wymienionymi problemami a także zakup materiałów edukacyjnych, promocyjnych, artykułów plastycznych, biurowych, drobnego sprzętu sportowego, żywności, które są niezbędne do realizacji ww. form działań profilaktycznych.

5. Bieżąca działalność i utrzymanie Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile.

6. Działalność konsultacyjna „Niebieskiej linii” oraz „Pomarańczowej linii” w ramach funkcjonowania Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Profilaktyka dla osób dorosłych.

- a) współpraca z policją w realizacji procedury Niebieskiej Karty;
- b) wspólne organizowanie działań z policją, sądem, MOPS, strażą miejską, Pilskim Centrum Pomocy Bliźniemu na rzecz osób i ich rodzin z problematyką uzależnienia, przemocy domowej i wykluczeniu społecznemu- udzielenie schronienia, pomocy materialnej, terapeutycznej i prawnej;
- c) spotkania edukacyjne dla rodziców uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Celem spotkań jest:

- dostarczenie informacji nt. środków odurzających i substancji psychotropowych dostępnych na terenie Polski
  - ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii wraz z najnowszą nowelizacją (w szczególności artykuły karne)
  - prezentacja testerów służących wykrywaniu substancji psychoaktywnych w ślinie i moczu
  - informowanie o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, terapeutycznej lub prawnej w przypadku wystąpienia problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych lub wystąpienia zjawisk patologicznych i przestępczych
- d) przeprowadzenie programów psychoedukacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy.

Celem programów jest:

- rozpoznawanie medycznych i psychologicznych konsekwencji uzależnienia
  - pomoc w rozpoznawaniu i uznaniu własnej choroby
  - wzmocnienie i motywowanie uczestników do osiągnięcia i zachowania trzeźwości
  - rozpoznawanie i korygowanie dysfunkcyjnych zachowań
  - tworzenie indywidualnych programów terapii
  - poznanie mechanizmów nawrotu i metod radzenia sobie z nawrotami
  - rozwijanie zdrowego stylu życia
- e) organizacja i udział w szkoleniach, konferencjach, zajęciach warsztatowych z przeznaczeniem dla grup zawodowych (policja, straż miejska, kuratorzy sądowi, pracownicy OPiRPA, pracownicy oświaty, pracownicy świetlic socjoterapeutycznych, pracownicy MOPS, CPR, OHP, członkowie Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy ośrodka wsparcia, placówek opiekuńczo- wychowawczych, pracownicy stowarzyszeń i organizacji pozarządowych itp.), których celem jest podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracy na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych, rodzin dotkniętych przemocą domową, osób wykluczonych społecznie, sprawców przemocy.

Zakres tematyczny ww. form to m.in.:

- uzależnienie i współuzależnienie od alkoholu
- uzależnienie i współuzależnienie od narkotyków
- przemoc domowa
- lokalny system pomocy dziecku i rodzinie

- istota prorodzinnej polityki społecznej- w ujęciu konstytucyjnym, ustawowym, praktycznym
- interdyscyplinarny model pomocy dziecku i rodzinie
- podstawowe standardy praw dziecka i rodziny
- problematyka płodowego zespołu alkoholowego FAS
- rozwiązywanie trudności wychowawczych i edukacyjnych w pracy z dzieckiem z zaburzeniami rozwoju- zespół nadpobudliwości psychoruchowej- ADHD
- podnoszenie umiejętności wychowawczych z elementami treningu interpersonalnego
- praca z dzieckiem agresywnym wywodzącym się z rodziny alkoholowej
- przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna wobec dzieci
- współpraca z rodzicami trudnych uczniów wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych
- mobbing – fala przemocy w szkole, jak ją powstrzymać?

8. Dotacja z budżetu na finansowanie zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym i stowarzyszeniom.

- a) prowadzenie świetlicy terapeutycznej
- b) działalność samopomocowa na rzecz trzeźwych alkoholików i ich rodzin- klub abstynencki
- c) prowadzenie terapii uzależnień oraz poradnictwa dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin jako przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

9. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) w Pile.

Do zadań MKRPA należy:

- a) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu;
- b) inicjowanie w środowisku lokalnym działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocowych;
- c) prowadzenie lokalnej profilaktyki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia;
- d) popularyzacja nowoczesnej wiedzy zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- e) opiniowanie wniosków o zezwolenie na sprzedaż alkoholu pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami wynikającymi z uchwały Rady Miasta w Pile;
- f) kontrola i monitorowanie podmiotów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych;
- g) ustala się wynagrodzenie za posiedzenie w MKRP w wysokości 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującą od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane;
- h) ustala się wynagrodzenie dla członków Zespołu ds. Leczenia Odwykowego MKRPA w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującą od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

III. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Inne podmioty, którym powierzane są zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.